# Be? Faktör Ki?ilik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Be? Faktör Ki?ilik Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17561

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

**Be? Faktör Ki?ilik Envanteri** (BFKE), uluslararas? alanda kabul görmü? Be? Faktör Modeli (Big Five) temel al?narak Türk kültürüne özgü bir ?ekilde geli?tirilmi? kapsaml? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Oya Somer, M. Korkmaz ve A. Tatar taraf?ndan 2000 y?l?nda geli?tirilen bu envanter, ki?ilik yap?s?n?n temel be? boyutunu (D??adönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotizm ve Deneyime Aç?kl?k) geçerli ve güvenilir bir biçimde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanmakta olup, yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

## Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri, BFKE, Be? Faktör Modeli, Ki?ilik Ölçümü, Psikometrik Geli?tirme, Faktör Analizi, Türk Psikolojisi.

## Yazarlar

Oya Somer, M. Korkmaz, A. Tatar.

## Amaç

**Be? Faktör Ki?ilik Envanteri**'nin (BFKE) temel amac?, bireylerin ki?ilik yap?lar?n? olu?turan be? temel boyutu, Türk toplumunun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun olarak yüksek bir hassasiyetle ölçmektir. Bu envanter, uluslararas? literatürde kabul görmü? olan Be? Faktör Modeli'ni Türkiye'de psikolojik ara?t?rma ve uygulama alanlar?na sa?lam bir zeminle entegre etmek üzere geli?tirilmi?tir.

Ölçek, klinik, endüstriyel ve akademik psikoloji alanlar?nda ki?ilik farkl?l?klar?n?n sistematik olarak incelenmesine olanak tan?r. Geli?tirme sürecinde, ölçe?in maddelerinin yerel ba?lamda anlaml? olmas? ve psikometrik standartlar? kar??lamas? hedeflenmi?tir.

## Yap?

BFKE, ki?ili?in en temel ve geni? boyutlar?n? kapsayan Be? Faktör Modeli üzerine kurulmu?tur. Bu model, ki?ili?i D??adönüklük (Extraversion), Uyumluluk (Agreeableness), Sorumluluk (Conscientiousness), Duygusal Denge (Neuroticism) ve Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience) olmak üzere be? ana ba?l?k alt?nda incelemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi s?ras?nda, bu be? ana faktörü temsil eden 15 farkl? alt boyutun olu?turulmas? ve test edilmesi sa?lanm??t?r.

Yap?lan analizler, bu alt boyutlar?n beklenen be? ana faktör alt?nda ba?ar?l? bir ?ekilde

ARABPSYCHOLOGY.COM

grupland???n? göstermi? ve böylece ölçe?in teorik **yap?sal bütünlü?ü** kan?tlanm??t?r. Her bir faktör, bireyin davran??, dü?ünce ve duygu kal?plar?ndaki süreklilik gösteren e?ilimleri ölçmektedir.

## Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, envanterin gerçekten ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ölçüp ölçmedi?ini belirlemek amac?yla kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir. Bu çal??ma, ölçekte yer alan 15 alt boyutun toplam puanlar? kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir.

Geçerlik analizleri için **Temel Bile?enler Faktör Analizi** uygulanm?? ve sonuçlar?n daha net yorumlanabilmesi için **Varimax döndürme i?lemi** kullan?lm??t?r. Bu analizler sonucunda, 15 boyutun teorik olarak ait olmalar? beklenen be? ana faktör alt?nda en yüksek yüklerini alarak grupland??? gözlemlenmi?tir. Bu durum, yap? geçerli?i aç?s?ndan güçlü bir kan?t sunmaktad?r. ?lk be? faktörün, toplam varyans?n **%74.3'ünü** aç?klamas?, ölçe?in yap?sal yeterlili?ini desteklemektedir.

## Güvenirlik

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin güvenirli?i, ölçe?in genel faktör düzeyinde **iç tutarl?l?k** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

Yap?lan analizler sonucunda, genel faktörün iç tutarl?l?k güvenirli?i katsay?s? (Cronbach Alfa) $\alpha$ **= 0.84** olarak saptanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in genel yap?s?n?n yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

## Faktör Analizi

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin geli?tirilmesi sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla **Temel Bile?enler Faktör Analizi** (Principal Components Factor Analysis) kullan?lm??t?r. Analiz, envanterin 15 alt boyutunun puanlar? üzerinden yürütülmü?tür.

Uygulanan faktör analizi ve sonras?ndaki **Varimax döndürme i?lemi**, beklenen sonuçlar? vermi?tir: 15 alt boyut, teorik modele uygun olarak be? temel faktör alt?nda toplanm??t?r. Bu be? temel faktör, ölçülen varyans?n büyük bir bölümünü (**%74.3**) aç?klayarak, ölçe?in **Be? Faktör Modeli**'ni güçlü bir ?ekilde yans?tt???n? ve Türk örnekleminde sa?lam bir yap? geçerli?i sa?lad???n? kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Enstrüman

**Test Türü:** Geli?tirme (Türkçe ve kültüre özgü geli?tirme)

**Biçim:** Öz Bildirim Envanteri

**Mevcut Diller:** Türkçe

**Hedef Popülasyon Grubu:** Genel Yeti?kin Popülasyon

**Ya? Grubu:** Belirtilmemi? (Yüksek Ö?renim ve Yeti?kin Gruplar için uygundur)

**Popülasyon Detaylar?:** Türk üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler örnekleminde geli?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r. Seçenekler ?u ?ekildedir: 1= tamamen uygun - 5= hiç uygun de?il.

## Anahtar Kelimeler

Ki?ilik Envanteri, Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Temel Bile?enler Analizi, Varimax, Psikolojik Ölçek Geli?tirme.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** osomer@edebiyat.ege.edu.tr (Sorumlu Yazar: Oya Somer)

**Yaz??ma Adresi:** Bilgi mevcut de?ildir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2000 (Orijinal Yay?n Y?l?)

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in kullan?m? ve izin ?artlar? hakk?nda detayl? bilgi için sorumlu yazar Oya Somer ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

**PDF Kayna??:** Ölçe?in orijinal PDF doküman? bu kaynaktan indirilebilir: bes-faktor-kisilik-envanteri-toad.pdf

## Referanslar

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A.(2000). Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin geli?tirilmesi-I: Ölçek

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve alt ölçeklerin olu?turulmas?. *Türk Psikoloji Dergisi*, *17*(49), 21-33. Orijinal makalenin ba?lant?s?: turkpsikolojidergisi.com

## Be? Faktör Ki?ilik Envanteri Maddeleri

**ÖNEML?:** Orijinal kaynak içeri?inde ölçek maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM